

Duševno zdravje, duševna stiska in duševne motnje

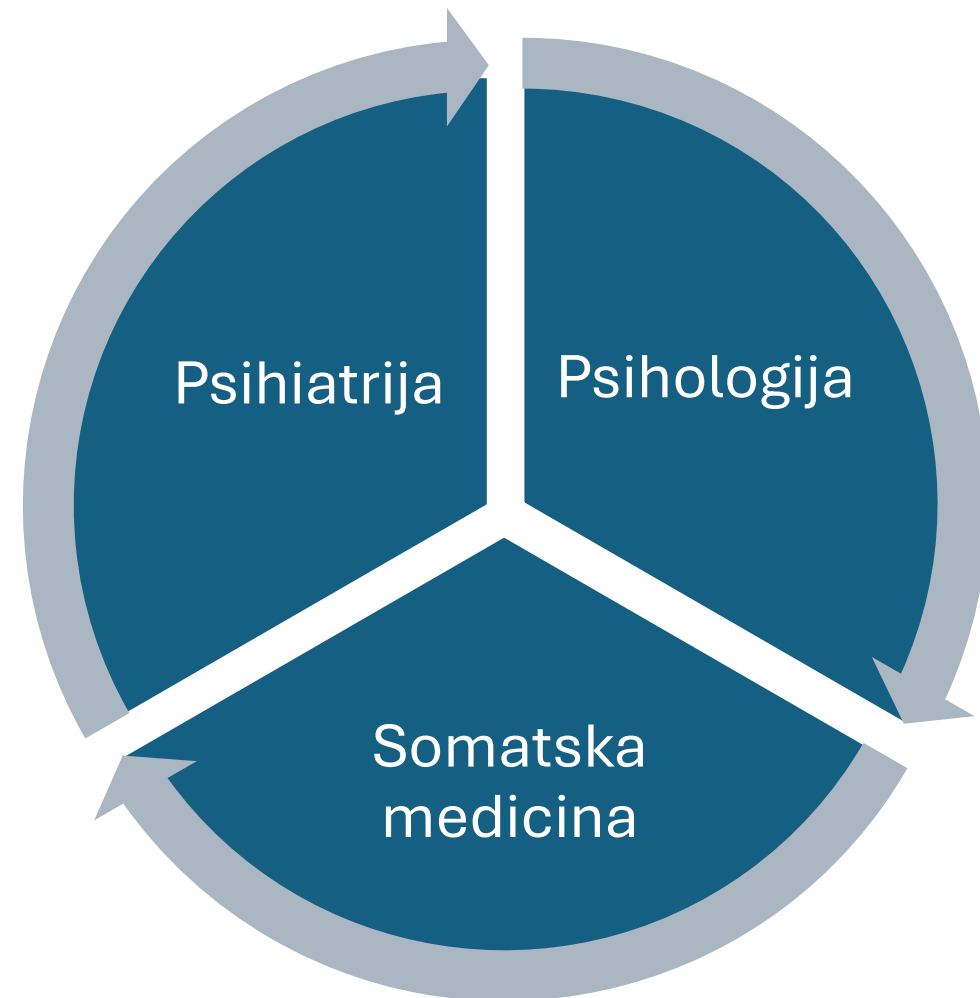
asist.Jana Knific, dr.med., spec.psihatrije
Oddelek za psihoonkologijo
Onkološki inštitut Ljubljana

Kako zdravstveni sistem zagotavlja psihoonkološko pomoč

asist.Jana Knific, dr.med., spec.psihatrije
Oddelek za psihoonkologijo
Onkološki inštitut Ljubljana

O duševni stiski pri raku

- Psihoonkologija / psihosocialna onkologija

O duševni stiski pri raku

Telesna bolezen **Duševno zdravje in duš. stiska**
in zdravljenje

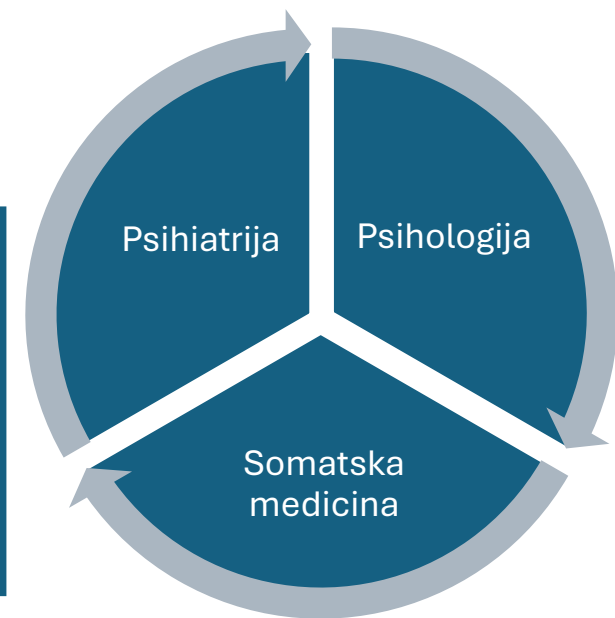
Biopsihosocialni model bolezni

O duševni stiski pri raku

- **vpliv** duševne motnje na telesne bolezni,
- **uspešnosti** zdravljenja **in sodelovanje** pri zdravljenju,
- **izid** onkološke bolezni
- Potrebe bolnika:

- psihosocialne,
- vedenjske,
- duhovne in
- eksistencialne dimenzije

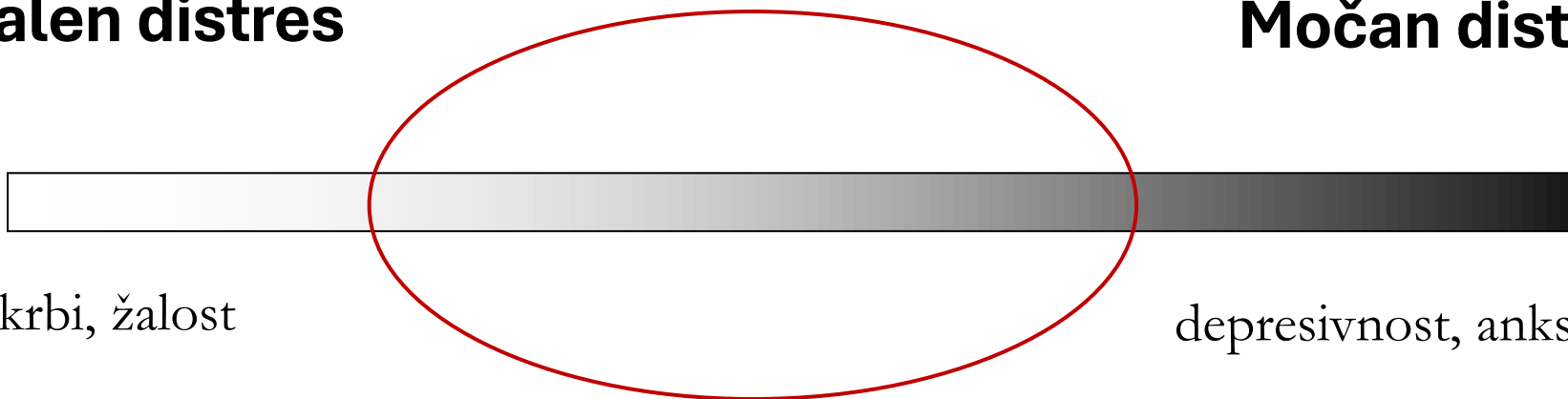
Duševna stiska pri raku prebavil

Normalen distres

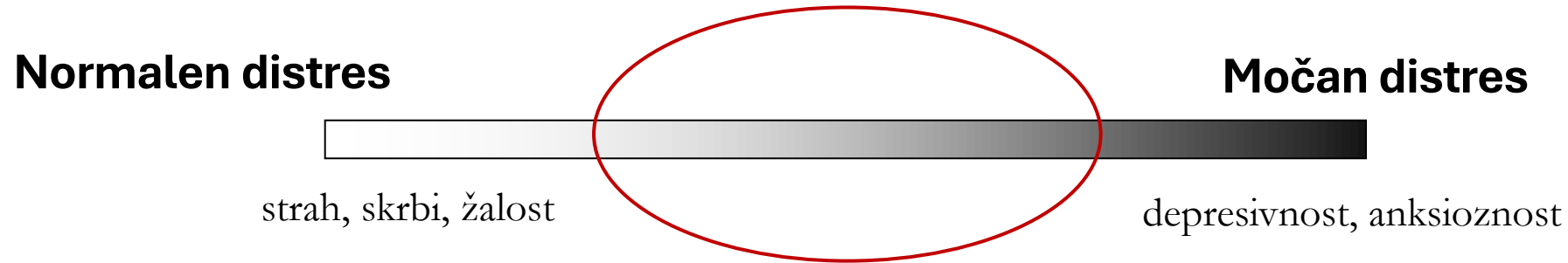
Močan distres

strah, skrbi, žalost

depresivnost, anksioznost

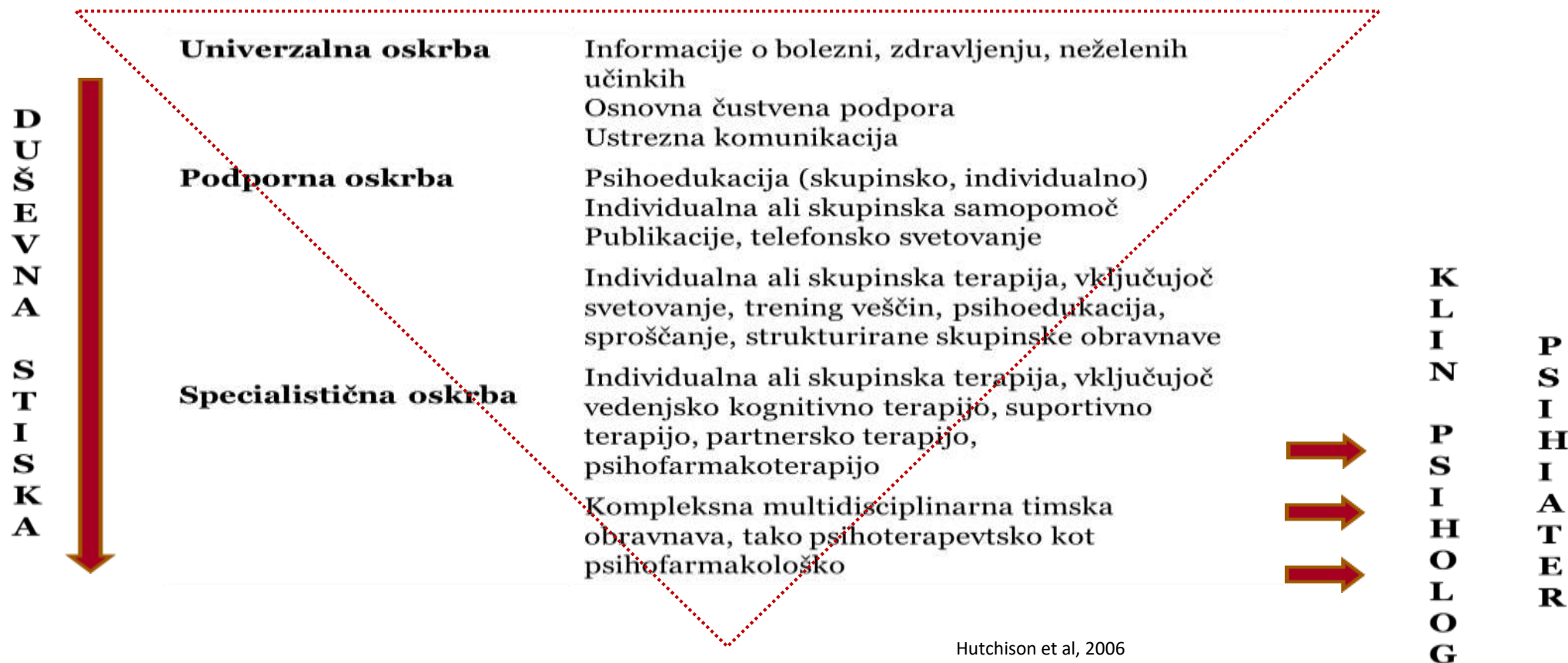
Duševna stiska pri raku prebavil

- Prepletanje telesnih težav, str.uč. zdravljenja ali simptom duš.stiske ali anksioznosti/depresivnosti
- Podcenjevanje duševne stiske pri bolnikih s strani zdravstvenih delavcev
30 – 40 % bolnikov neprepoznanih (Fallowfield, 2011)
- Prevalenca duš.motenj pri bolnikih z rakom **2-3x večja kot v spl.populaciji**
- Tveganje za samomor je do **štirikrat večje** kot v spl.populaciji

Psihosocialni ukrepi

izhodišče: potrebe bolnika

Trenutna stiska - izstopajoči simptomi

OBD OBJA BOLEZNI IN ZDRAVLJENJA	VSEBINE / IZVORI DUŠEVNE STISKE	SIMPTOMI/MOTNJE
PRED ZAČETKOM ZDRAVLJENJA	➤ Akutna stresna reakcija ob spoprijemanju z diagnozo. ➤ Sprejemanje odločitve glede zdravljenja, ➤ Strah pred zdravljenjem / stranskimi učinki. ➤ Komunikacija o bolezni (posebej komunikacija z otroki)	Prilagoditvene motnje Anksiozne motnje Depresivne motnje Organske motnje (delirij, org. razpoloženjske m. kognitivne m., psihoorganski sindrom)

Trenutna stiska - izstopajoči simptomi

OBD OBJA BOLEZNI IN ZDRAVLJENJA	VSEBINE / IZVORI DUŠEVNE STISKE	SIMPTOMI/MOTNJE
MED ZDRAVLJENJEM PRIMARNO METASTATSKA BOLEZEN OB PONOVI TVI BOLEZNI PALIATIVNA OSKRBA	➤ Anksiozne reakcije ➤ Strah pred ponovitvijo / nadaljnjim potekom bolezni, anksioznost, depresivnost. ➤ Spoprijemanje s telesnimi težavami, neželenimi učinki zdravljenja, posledicami zdravljenja. ➤ Stiske v partnerstvu, družinskih odnosih, drugih socialnih odnosih.	Prilagoditvene motnje Anksiozne motnje Depresivne motnje Organske motnje (delirij, org. razpol.,kognit.m. psihoorganski sindrom)

Trenutna stiska - izstopajoči simptomi

OBD OBJA BOLEZNI IN ZDRAVLJENJA	VSEBINE / IZVORI DUŠEVNE STISKE	SIMPTOMI/MOTNJE
PO ZAKLJUČENEM ZDRAVLJENJU* * obravnava ostalih vsebin, težav, simptomov usmerimo v obravnavo na primarno in sekundarno raven.	➤ Strah pred ponovitvijo bolezni ➤ Spoprijemanje s telesnimi težavami, neželenimi učinki zdravljenja, posledicami zdravljenja	Prilagoditvene motnje Anksiozne motnje Depresivne motnje Organske motnje (delirij, org. razpol. motnje, kognitivne m., psihoorganski sindrom)

Trenutna stiska - izstopajoči simptomi

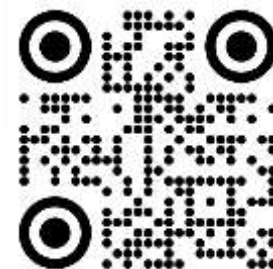
OBD OBJA BOLEZNI IN ZDRAVLJENJA	VSEBINE / IZVORI DUŠEVNE STISKE	SIMPTOMI/MOTNJE
OBD OBJE REMISIJE BOLEZNI* • obravnava ostalih vsebin, težav, simptomov usmerimo v obravnavo na primarno in sekundarno raven	➤ Strah pred ponovitvijo bolezni ➤ Spoprijemanje s telesnimi težavami, neželenimi učinki zdravljenja, posledicami zdravljenja	

Obravnava onkološkega bolnika z duševno stisko povezovanje virov (po)moči v lokalnem okolju (5.2024)

- *Na potrebe bolnikov lahko odgovorimo le s povezovanjem vseh virov pomoči **znotraj zdr.sistema** in povezovanjem z drugimi **psihosocialnimi programi***
- *Za obravnavo bolnikov v paliativni oskrbi in njihovih svojcev je ključna povezava obeh mrež pomoči (**MPT in SPO**), pomembna je izpopolnitev mreže za enako dostopnost do pomoči*
- *Dragoceno pridobitev za bolnike bi predstavljala **usmeritev posameznega strokovnjaka znotraj tima CDZO** v problematiko onkoloških in paliativnih bolnikov*
- *Skrb za izobraževanje zdravstvenih delavcev s področja duševnega zdravja je skupna vsem, ki se srečujemo z onkološkimi bolniki in bolniki v paliativni oskrbi*

Kje poiskati strokovno pomoč

- Izbrani osebni zdravnik/ onkolog
- OI - Oddelek za psihoonkologijo
- Program MIRA - CDZO, CDZOM
- Psihiatrične ambulante :
UPK Ljubljana, UKC Maribor, PB Vojnik, PB Ormož, PB Idrija, PB Begunje na Gorenjskem
- Posvet – Center za psihološko svetovanje (info@posvet.org)
- Klic v duševni stiski (01 520 99 00)

Hvala za pozornost.

psihoonko@onko-i.si